

עלון לגננת "לא נפסיק לשחק" - משחקי תנועה לגן הילדים

ערכה וכתבה: מיכל טל, מדריכה ארצית לחינוך גופני, אגף לחינוך קדם יסודי

גננת נכבדה
שלום רב.

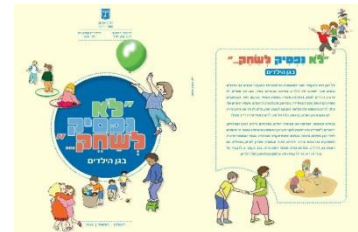
עלון זה מוגש לך בעקבות הפצת החוברת "לא נפסיק לשחק" - משחקי תנועה לגן הילדים". בעלון ניתן למצוא מגוון פעילויות, כתבות וסרטים המתקשרים ליישום המשחקים המופיעים בחוברת.

העלון מציג זוויות שונות של המשחק התנועתי כבסיס ללמידה משמעותית ולרכישת מיומנויות מוטוריות וחברתיות, כמו:

- יצירת קשרים חברתיים חיוביים
- רכישת הרגלי תקשורת והתנהגות הוגנת
- הצבת אתגר אישי והכוונה עצמית בפעילות תנועתית
- ביסוס תחושת הביטחון והשליטה בגוף ובסביבה
- הזדמנות להצגת יכולת תנועתית אישית וייחודית
- פיתוח יוזמה ויצירתיות באמצעות המשחק התנועתי

החוברת "לא נפסיק לשחק"

בימים אילו נשלחה החוברת "לא נפסיק לשחק" למפקחות ולכלל מנהלות הגנים, במטרה להעשיר את אוצר משחקי התנועה ולהפוך אותם לחלק מהפעילות היומיומית המתרחשת בגן. וכך, לבסס למידה ולטפח כישורים מוטוריים, חברתיים, רגשיים והכרתיים. החוברת משקפת גישה הרואה במשחק כלי מרכזי בעבודתה של הגננת וכבעל תרומה רחבה להתפתחותם של ילדי הגיל הרך.

יישום תכני החוברת עשוי לשרת אותך בכל הזדמנות בהן תבחרי לשלב את התנועה בחיי היום יום של הגן: במרחבי הפעילות, בשעת מפגש, בחצר, בחגיגת יום הולדת, בטיול בקרבת הגן, בפעילות עם ההורים, בחגים ועוד.

עקרונות למשחקי תנועה עם ילדי גן

במשחקי תנועה עם ילדי גן חשובים העקרונות הבאים:

1. הקפדה על שמירת ההגינות וכללי המשחקים הכרחית לשם יצירת משחק תקין ומתמשך.
2. ניהול משחקי תנועה על בסיס יומיומי יסייע ליצור אקלים גן מיטבי במידה ונעשה בהנאה ובהגינות.
3. יצירת משחקים חדשים וגיוון הקיימים לאחר שילדים רכשו בהם שליטה.
4. מתן דגש בהוראת משחקים על פיתוח תפקודי לומד, כמו: למידה תחושתית – תנועתית, חשיבה יצירתית, פיתוח יוזמה, עבודת צוות וקבלת אחריות.
5. לווי במשוב ובשיח את התהליך המשחקי שחוו הילדים.
6. הפעלת שיקול דעת בבחירת המשחקים בהתאם לצורכי ולמאפייני הילדים.

שלבים בהקניית משחקי תנועה

ראשוני - משחקי תנועה פשוטים

משחקים בעלי הוראות וכללים ברורים, מרחבים מוגדרים, מבנים פשוטים, תלות ושיתוף ברמה ראשונית, מאפשרים הצלחה קבוצתית ואישית בהתאם לשונות הרבגונית וללא מצבי תחרות, מנוהלים על ידי הגננת.

מתקדם - משחקים בעלי רמת ארגון ואתגר מורכב יותר

משחקים הדורשים ריכוז גבוה יותר. שיתוף, תלות ומגע ברמה בינונית, תכנון ושיח אודות מהלכי המשחק בתיווך של הגננת. אפשר לשלב משימות הישגיות במידה מועטה ודיפרנציאלית, מבלי לפגוע בהנאה.

בוגר - פיתוח משחקים בהשראת המוכר

משחקים שממציאים הילדים תוך שינוי וגיוון המשחקים המוכרים להם, שינוי משחק יכול להיעשות באמצעות: החלפת פריט משחק, ארגון מחדש של המרחב, שינוי והוספת חוקים. התהליך דורש בחינה ביקורתית, האם המשחק אכן ניתן לשיחוק בעקבות השינוי שיצרו בו. בשלב זה ניתן להציע לילדים ליזום להנהיג משחקי תנועה משלהם ואף לשלב משחק תנועתי בתהליך למידה של נושא אחר.

בכל אחד מהשלבים הנ"ל ישנן הזדמנויות רבות:

- לבנות בהדרגה אוצר מילים הקשור לעולם התנועה.
- לתעד את המשחק בדרכים יצירתיות, כמו איור, צילום, כתיבה.
- להרחיב את העשייה לאירועים ייחודיים: ימי הולדת, קהילה והורים.
- להרחיב את המשחק לסביבות נוספות: בקרבת הגן, בפארק מקומי, בטיול שנתני.

פרסומים בנושא המשחק התנועתי

אחד הנושאים המרכזיים **בתכנית הלימודים** הינו המשחק התנועתי (עמוד 62 בתכנית), **التربية البدنية في سن الطفولة المبكرة**. כמו כל סוגי המשחקים אף הוא מהווה כלי טבעי ומשמעותי לטיפול יכולות בכל תחומי ההתפתחות, החל מכישורים תנועתיים דרך כישורים חברתיים ורגשיים ועד לכישורים הכרתיים. מעיון בתכנית הלימודים ניתן ללמוד על הרציונל, החשיבות והתרומה של המשחק התנועתי וכן ללמוד על דרכים יישומיות לשילובו בחיי הגן.

ספר 60 משחקים של פעם ספר המאגד בתוכו 60 משחקי ילדות של פעם, המשחקים חולקו לשש קטגוריות ובכל קטגוריה עשרה משחקים: משחקי כדור, משחקים לפיתוח מוטוריקה עדינה, משחקים לשיפור הכושר הגופני, משחקי חברה, משחקים לשעות הפנאי / להפסקה ומשחקים לקבוצות גדולות.

נעים במשחק - הרחבת עולם משחקי התנועה בסביבות הגן (עמוד 17) מתוך "מסלולים ללמידה משמעותית בגני הילדים"

חוברת העוסקת בלמידה משמעותית בכל תחומי הדעת של גן הילדים. בעמודים 17-19 נמצאת התכנית "נעים במשחק" המציגה עקרונות ורעיונות רבים ליישום הוראה משמעותית בתחום החינוך הגופני תוך שימוש במשחק התנועתי כאמצעי מרכזי.

סרטים בנושא המשחק התנועתי

מפגש בוקר במשחקי תנועה, חיבוק ומגע

מפגש בוקר השם דגש על טיפוח תחושת הרווחה האישית ועל בניית קשר בין ילדי הגן, המפגש מתחיל בחיבוק אישי וברכת בוקר לאברי גוף שונים. ממשיך בתנועה במרחב-פגישה עם חברים שונים ויצירת תנועה משותפת איתם תוך התחשבות וכללי פעילות מנחים.

גן מושב מצליח בניהולה של טל שריר

גן אורן – פעילות ומשחק בתנועה

הפעילות בתנועה היא חלק אינטגרלי מחיי הגן ומהווה בסיס מרכזי ליצירת אקלים גן מיטבי. החל מהבוקר בו הילדים מברכים זה את זה לשלום באמצעות תנועה וכלה בפעילויות של פיתוח כישורים חברתיים ושיח ערכי.

גן אורן בכפר שמואל בניהולה של ענת הרגס

פעילות תנועתית בקבוצות - משחק באמצעות חישוק

ילדי הגן פועלים בחינוך גופני במסגרת קבוצה קטנה. יוצרים קשרים חברתיים, מנהלים שיח נעים ופתוח עם הגננת ועם חברי הקבוצה ומתנסים בפעילות תנועתית, כל אחד בדרכו ובהתאם ליכולתו.

גן אשחר בתל אביב בניהולה של אביב הרוש

מרכז حركة نشيط وفعال داخل الروضة أو البستان - מרכז תנועה פעיל בכיתה הגן

كيف نبني مركزاً حركياً نموذجياً ونحافظ في الوقت ذاته على بقاء المراكز فعالة في البستان؟ كيف يهتم الأطفال بتطوير المركز، إعادة ترتيبه وتغييره كل يوم بخطة جديدة... يقوي الأطفال في المركز أجسامهم وليونتهم، يختراعون حركات جديدة، ويعملون معاً

ילדי הגן רוכשים הרגלי תקשורת והתנהגות תוך כדי פעילות במרכז התנועה המתקיים בכיתה הגן. מידי בוקר מארגנים הילדים את מרכז התנועה ופועלים בו באופן מקורי ויצירתי במקביל לשאר המרכזים, עם סיום הפעילות אחראים הילדים לפינוי המרחב.

גן אלעדאסי בכפר קרע בניהולה של ניהאד מסארווה

תרומת התנועה לטיפוח יחסים חברתיים בגן הילדים

ד"ר אלה שובל ותמי איילון משוחחות ומדגימות בצילומי ווידאו את מהות הקשר בין תנועה ליחסים חברתיים ואת תרומתה של התנועה להתנהגות חברתית. מתייחסות לחשיבות מעורבותה של הגננת בתהליכים של טיפוח כישורים חברתיים וקיום אקלים גן מיטבי. כמו כן דנות בשאלה: מה עדיף לעודד בגן תחרות או שיתוף פעולה.

משחק הפסלים – פעילות בגיאומטריה ובחינוך גופני

במשחק הפסלים בוחנים הילדים באמצעות גופם את המושגים: קו ישר, קו שבור וקו עקום ומדגימים אותם בתנועה ובעמדות מוצא מגוונות המוצגות בכרטיסיות.

משחק תנועתי קבוצתי – התארגנות עצמית

ילדי גן אגוז משחקים משחק תנועתי קבוצתי באופן עצמאי, אחרי שלמדו את המשחק מאורנה הררי הגננת. הילדים מתארגנים למשחק בכוחות עצמם, מוסיפים כללים ונהנים מחופש תנועה ומפעילות חברתית מגבשת.

משחקי תנועה של פעם – הורים מעשירים בתחום התנועה

ביוזמה ייחודית מגייסת הגננת סופי את הורי הגן לטיפוח יכולות התנועה ולהעשרת אוצר משחקי התנועה של ילדי הגן. מידי שבוע מגיע הורה לגן ומלמד את ילדי הגן משחק תנועה הזכור לו מילדותו. ההורה סוחף אחריו את הילדים למשחק מהנה שהופך לחלק מחיי הגן. הילדים ממשיכים לשחק בו לאורך השנה.

והעיקר .... לא נפסיק לשחק !)